HARI-HAR SEEDS

ਸ਼ਿਵ ਗੰਗਾ ਹਾਈਬ੍ਰਿਡ ਸੀਡਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ

ਰਾਮ ਭਵਨ, ਸੁਸ਼ੀਲਾ ਭਵਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਬਾਲਸਮੰਦ ਰੋਡ, ਹਿਸਾਰ-125001 (ਹਰਿਆਣਾ) / ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰਬਰ 70159-27772

ਐਸਐਸਜੀ ਜਵਾਰ (ਸੌਰਘਮ ਬਾਈਕਲਰ)

ਜਵਾਰ ਅਨਾਜ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਚਾਰੇ ਲਈ ਇੱਕ ਉੱਤਮ ਫਸਲ ਹੈ। ਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਦੋ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ: ਸਿੰਗਲ-ਕੱਟ ਚਾਰਾ, ਮਲਟੀ-ਕੱਟ ਚਾਰਾ, ਅਤੇ ਐਸਐਸਜੀ (ਸੌਰਘਮ ਸੁਡਾਨ ਘਾਹ)। ਜਵਾਰ ਇੱਕ ਸਾਉਣੀ ਦੀ ਫਸਲ ਹੈ ਜੋ ਮੱਕੀ ਅਤੇ ਬਾਜਰੇ ਨਾਲੋਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹਰਾ, ਸੁਆਦੀ ਚਾਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਜ਼ਮੀਨ :-

ਹਰੀ-ਹਰ ਸੀਡਸ ਜ਼ਮੀਨ :- ਜਵਾਰ ਦੀ ਫਸਲ ਲਗਭਗ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਚੀਕਣੀ ਅਤੇ ਚੀਕਣੀ ਦੋਮਟ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤਮ ਹੈ, ਪਰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਨਿਕਾਸੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

HARI-HAR SEEDS

ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ:-

ਹਰੀ-ਹਰ ਸੀਡਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ :- ਜਵਾਰ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਮਿੱਟੀ ਪਲਟਣ ਵਾਲੇ ਹਲ ਨਾਲ ਵਾਹ ਕੇ ਅਤੇ 2 ਵਾਰ ਡਿਸਕ ਹੈਰੋ ਨਾਲ ਵਾਹ ਕੇ ਸੁਹਾਗਾ ਮਾਰ ਕੇ ਤਿਆਰ ਕਰੋ। ਕੁਆਲਿਟੀ (KWALITY)

ਕਿਸਮ:-

ਹਰੀ-ਹਰ ਸੀਡਸ ਕਿਸਮਾਂ :- ਹਰਿਆਣਾ ਚਰੀ-1, ਹਰਿਆਣਾ ਚਰੀ-171, HC-308 ਸਵੀਟ ਸੂਡਾਨ ਗ੍ਰਾਸ 59-3, S.L.-44, ਪੰਜਾਬ ਸੂਡੈਕਸ ਚਰੀ ਨੰ. 1, SSG ਸਫੈਦ, SSG ਲਾਲ, GREEN DISCOVER, MIRAGE-2019

HARI-HAR SEEDS

ਬੀਜ ਦੀ ਮਾਤਰਾ:

ਹਰੀ-ਹਰ ਸੀਡਸ ਬੀਜ ਦੀ ਮਾਤਰਾ :- ਇੱਕ ਕੱਟ ਵਾਲੀ ਜਵਾਰ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਲਈ 25-30 ਕਿਲੋ ਅਤੇ ਕਈ ਕੱਟਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਲਈ 20-25 ਕਿਲੋ ਬੀਜ ਕਾਫੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਬਿਜਾਈ ਦਾ ਸਮਾਂ:-

ਹਰੀ-ਹਰ ਸੀਡਸ ਬਿਜਾਈ ਦਾ ਸਮਾਂ :- ਅਗੇਤੀ ਬਿਜਾਈ ਮਲਟੀਕੱਟ (MULTICUT) ਮਾਰਚ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਬਿਜਾਈ ਲਈ ਅੱਧ ਜੂਨ ਤੋਂ ਅੱਧ ਜੁਲਾਈ ਤੱਕ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹੈ।

ਬੀਜ ਉਪਚਾਰ:-

ਹਰੀ-ਹਰ ਸੀਡਸ ਬੀਜ ਦੀ ਸੋਧ :- ਬੀਜਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਬੀਜ ਨੂੰ ਐਮੀਸਾਨ (EMISAN - PMA) 2.5 ਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਸੋਧ ਕੇ ਬੀਜਾਈ ਕਰੋ।

ਬਿਜਾਈ ਦਾ ਤਰੀਕਾ:-

ਹਰੀ-ਹਰ ਸੀਡਸ ਬਿਜਾਈ ਦਾ ਤਰੀਕਾ :- ਜਵਾਰ ਦਾ ਬੀਜ ਛਿੱਟਾ ਦੇ ਕੇ ਨਾ ਬੀਜੋ। ਕੇਰਾ, ਪੋਰਾ ਜਾਂ ਸੀਡ ਡਰਿੱਲ ਨਾਲ ਲਾਈਨ ਤੋਂ ਲਾਈਨ ਦੀ ਦੂਰੀ 22-25 ਸੈਂ.ਮੀ. ਰੱਖੋ ਤਾਂ ਜੋ ਗੋਡੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਸਾਨੀ ਹੋਵੇ। ਤਿਆਗੀ ਮਕੈਨੀਕਲ ਵਰਕਸ (TYAGI MECHANICAL WORKS)

ਖਾਦ ਅਤੇ ਖਾਦ ਦੀ ਮਾਤਰਾ:-

ਹਰੀ-ਹਰ ਸੀਡਸ ਖਾਦ ਅਤੇ ਉਰਵਰਕ ਦੀ ਮਾਤਰਾ :- ਉਰਵਰਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੂਖਮ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸਿਹਤ ਕਾਰਡ (SOIL HEALTH CARD) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਾਓ। ਜੇਕਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ 25 ਕਿਲੋ ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ ਯਾਨੀ 44 ਕਿਲੋ ਯੂਰੀਆ ਅਤੇ 8 ਕਿਲੋ $P_{2}O_{5}$ ਯਾਨੀ 50 ਕਿਲੋ ਸਿੰਗਲ ਸੁਪਰ ਫਾਸਫੇਟ ਬਿਜਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਪਾਓ ਅਤੇ 20 ਕਿਲੋ ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ (44 ਕਿਲੋ ਯੂਰੀਆ) ਫਸਲ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

HARI-HAR SEEDS

ਸਿੰਚਾਈ: -

ਹਰੀ-ਹਰ ਸੀਡਸ ਸਿੰਚਾਈ :- ਮਾਰਚ/ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਵਾਰ ਅਤੇ ਮਾਨਸੂਨ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਲਈ ਮੀਂਹ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੰਚਾਈ ਕਰੋ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੀਂਹ ਪੈਣ'ਤੇ ਵਾਧੂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਨਿਕਾਸੀ ਕਰਨੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਵਾਢੀ:-

ਹਰੀ-ਹਰ ਸੀਡਸ ਵਾਢੀ (ਕਟਾਈ) :- ਮਲਟੀਕੱਟ ਜਵਾਰ ਦੀ ਵਾਢੀ 25-30 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕੱਟ ਵਾਲੀ ਜਵਾਰ ਦੀ ਵਾਢੀ 65-80 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰੋ। ਬਰਸਾਤ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਾਲੀ ਜਵਾਰ ਦੀ ਵਾਢੀ ਪਹਿਲੇ ਮੀਂਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਰੋ ਕਿਉਂਕਿ ਜਵਾਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਕੱਟ ਵਿੱਚ ਐਚ.ਸੀ.ਐਨ. (HCN - HYDROCYANIC ACID) ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪਸ਼ੂਆਂ ਲਈ ਘਾਤਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਕੀਟ ਕੰਟਰੋਲ:-

ਹਰੀ-ਹਰ ਸੀਡਸ ਕੀੜੇ-ਮਕੌੜਿਆਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ :- ਟਿੱਡਾ, ਭੂਰੀ ਵੀਵਿਲ, ਲੀਫ ਹੌਪਰ ਅਤੇ ਪਾਇਰਿਲਾ = 250 ਤੋਂ 400 ਮਿ.ਲੀ. ਮੈਲਾਥਿਓਨ 50 ਈ.ਸੀ. ਨੂੰ 200 ਲੀਟਰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰੋ। ਟ੍ਰਾਈਕਲੋਰਫੋਨ, ਸੇਵੀਥਿਓਨ, ਮੋਨੋਕਰੋਟੋਫੋਸ ਅਤੇ ਮੈਲਾਥਿਓਨ ਧੂੜੇ (ਡਸਟ) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰੋ। ਗੋਭ ਦੀ ਸੁੰਡੀ = 250 ਮਿ.ਲੀ. ਮੈਲਾਥਿਓਨ 50 ਈ.ਸੀ. ਜਾਂ 100 ਗ੍ਰਾਮ ਕਾਰਬੇਰਿਲ ਸੇਵਿਨ 50 ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. ਨੂੰ 200 ਲੀਟਰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰੋ।

HARI-HAR SEEDS

ਬਿਮਾਰੀਆਂ: -

ਹਰੀ-ਹਰ ਸੀਡਸ ਬਿਮਾਰੀਆਂ :- ਲਾਲ ਸੜਨ :- ਐਮੀਸਾਨ (EMISAN) ਨਾਲ ਬੀਜ ਸੋਧ ਕੇ ਬੀਜੋ।

ਟਿੱਪਣੀ :-

ਹਰੀ-ਹਰ ਸੀਡਸ ਟਿੱਪਣੀ :- ਇਸ ਪਰਚੇ ਵਿੱਚ ਫਸਲ ਉਤਪਾਦਨ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ, ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਗਿਆਨ ਕੇਂਦਰਾਂ, ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਵਿਗਿਆਨ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੇ ਖੇਤੀ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ, ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖੇਤੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਤਜ਼ਰਬਿਆਂ'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ। ਫਸਲ/ ਕਿਸਮ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਸਿਰਫ਼ ਬੀਜ'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਸਗੋਂ ਜ਼ਮੀਨ, ਖਾਦ, ਉਰਵਰਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਰਕਾਂ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ'ਤੇ ਵੀ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੂਬਿਆਂ/ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਸਥਾਨਕ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ, ਖੇਤੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਤਜ਼ਰਬੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਵਧੀਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਉਤਪਾਦਨ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ।